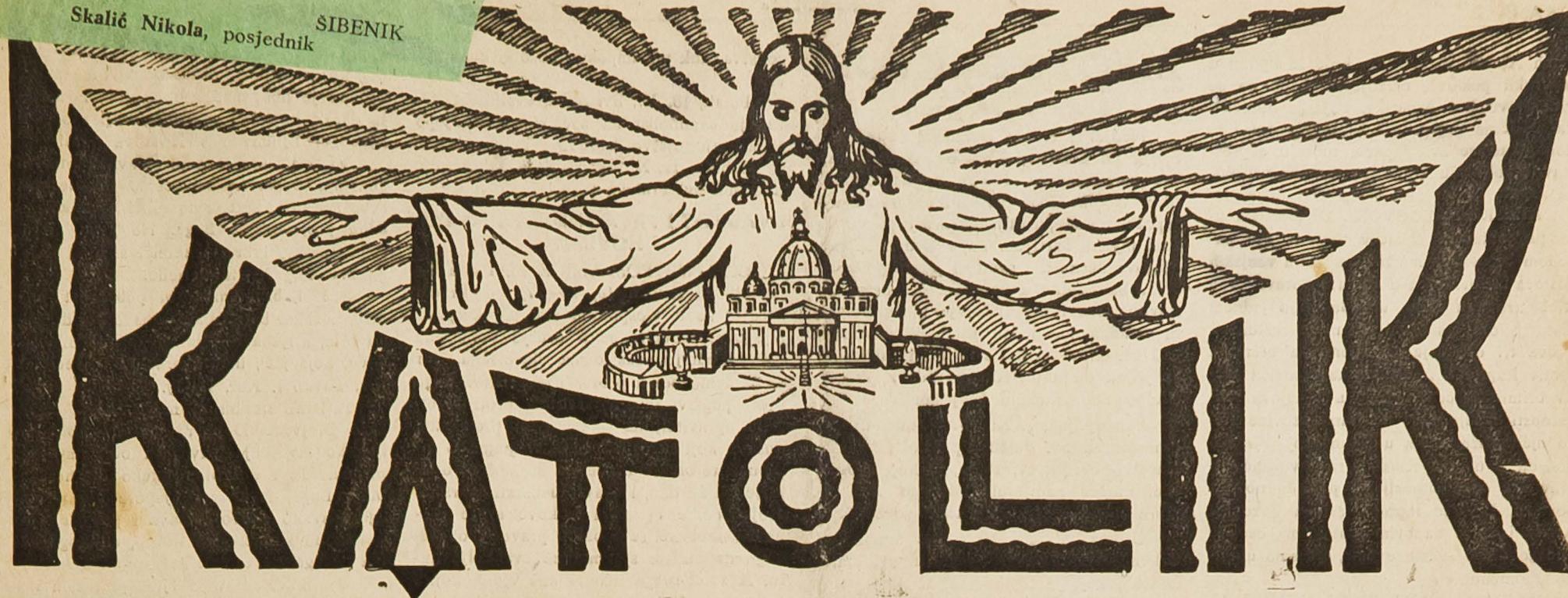

Skalić Nikola, posjednik

SIBENIK

LIST IZLAŽI TJEDNO. — GODIŠNJA REDOVITA PRET-
PLATA DIN 30, DOBROTVORNA DIN 50. — ZA INO-
ZEMSTVO DIN 60. — OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA XI.

BROJ 31.

Šibenik, 3. listopada 1940.

ADRESA UREĐNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.
RUKOPISI SE NE VRAČAJU.

BROJ ČEK. RACUNA 23.121

Jednom budí svoj!

Trijezni ljudi su toliko puši napisali i rekli, da ratni zapletaji nose sobom veliki upitnik o konačnom ishodu svega. Ratno stanje stvara mutnu atmosferu neizvjesnosti. Ona kao mora pritiše čovjeka i ne da mu izlaza na sunčani zrak jasnih pogleda i čistih vidiča.

Tako je i u ovim našim danima. Pametan čovjek može nazrijeti obrise budućnosti, ali ni najpametniji ne može sa stopostotnom sigurnošću ustvrditi: Ovako će biti.

Zahvalni smo Providnosti, što nas je poštedita od krvi, i ako snosimo posljedice ratnih strahota. Ljudima zdrave narodne misli najveće je zlo u tomu, što su mutni pogledi previše pomutili naše oko, tako da mnogi ne vide ono što bi mogli, a još više morale vidjeti.

Ljudi kršćanskih misli su toliko pošteni, da ne odriču dobru volju ni ljudima rušilačkih akcija. Čovjek kršćanin ide daleko, pa kaže: Za mene ne postoji čovjek, pa bio ne znam kavne ideje, koji bi svjesno propagirao nešto što je na štetu njemu i svakom drugom čovjeku, koji teži i radi za dobro čovjeka i čovještva. Možda je ovakav stav prenaivan. Vjerujemo, ali ipak pri njemu ostajemo. Tu je ishodna točka kršćanske tolerancije i poštovanja dobre volje kod čovjeka, koji, dok je normalan, ne može biti mrzlj telj svoga ličnog i socijalnog dobra.

Ono što kršćanstvo priznaje svakomu, to fraži da i njemu priznaju svi drugi. Zato je ono proti brutalnosti i brutalnih obračunavanja, od uličnjaštva i uličnih ispada, uime ideje za socijalno dobro. Ovo vrijedi i za australiske otokе!

Zato čovjek odriče ozbiljnost u rješavanju teških društvenih zapletaja svima onima, koji kod nas od zgode do zgode insceniraju brutalne napade na idejne »protivnike«, koji na temeljima socijalne nauke kršćanstva vide osvit boljih vremena. To isto neka i odriču oni kršćanski odgajanim skupinama i njihovim nosiocima, ako bi što slična pokušali.

Mi znamo zašto ovo pišemo. U pojedinim našim selima i mjestima vezlo se malo na dublje u idejnog raščiščavanju stvari. Od idejnog raščiščavanja ljudi kršćanskih misli i pogleda nikada ne bježe, pače, ako se hoće, rado ga traže. Ljudi kršćanskih nazora vide izvore socijalnih zala, oni im znaju i za zdrava rješenja, a ne da su u stiscu, što reći i kako rasuditi. Nit su obazrivi ondje gdje ne treba biti obazrivi, jer je istina, ako hoćemo, najveći tiranin, i ona znade samo za: da,

Prilikom posvete novog oltara u Remetinu kod Novoga Marofa zagrebački nadbiskup preuzev. dr. Alojzije Stepinac 21. IX. t. g. održao je prigodni govor, u kome je, među ostalim, kazao:

»Kako su uzvišena djela Tvoja, Gospode! (Ps. 91, 6).

Kažu, da je pjesnik Victor Hugo smatrao sebe genijalnim čovjekom. Jednom ga je, kad je bio član Akademije, posjetio neki znanac. Našao ga je u njegovom malom vrtu, zadubenog u mislima. Upita ga: Na što mislite sada? Na smrt, odgovori Victor Hugo, i što će reći Bogu, kad mu budem gledao licem u lice. To je vrlo jednostavno, odgovori došljak zlobno. Reći će te mu: Dragi kolega!

Ni danas ne manjka ljudi na svijetu, koji misle, da su toliko učeni i mudri, da ih ni Bog ne nadušuje. A ne misle, da bi mogao doći čas, kad će u vlastitim očima biti daleko manji i bijedniji od sitnog crvica, kojega jedva zamjećuju ljudsko oko. Još manje misle na to, da i u najneznatnijim stvarima odsjeva neizmjerna veličina Božja. Veličina, koja je pobožnom pjesniku u Svetome Pismu izmamila iz punine srca riječi na usta: Kako su uzvišena djela Tvoja, Gospode! Veoma su duboke misli Tvoje! Bezumnik ne zna i ludak ne razumije toga! (Ps. 91, 6—7).

I za ovaj oltar, koji smo danas posvetili u vašoj župnoj crkvi, možemo reći s pobožnim pjesnikom: Kako su uzvišena djela Tvoja, Gospode! Veoma su duboke misli Tvoja, Gospode! Veoma su duboke misli

Tvoje! Bezumnik ne zna i ludak ne razumi je toga!

O braćo! Nastojte, da iskoristite to, dok vam se pruža prilika. Neka ne prode barem nijedna nedjelja ni zapovijedani blagdan, a da se ne približite sa svetim strahopuštanjem k ovom Božjem oltaru, da združeni sa svećenicom prinesete svoje molitve Bogu, primite u svetoj Misi sve, što vam je potrebno za dušu. Dolazite revno i rado, dok imate vremena, jer veli Spasitelj: »Dolazi noć, kad nitko ne može raditi« (Iv. 9, 4).

Ne dajte se smesti napadajima i izrugivanjima ljudi, napose ne onih zlikovaca, tudinskih komunističkih agenata, koji vršljaju po našoj domovini, ne bi li i nju gurnuli u propast, kao što su tolike druge. Jer nikad ne ćete čuti od ozbiljnog i pametnog čovjeka, da napada ili se ruga istinama kršćanstva. Rugati se mogu, po riječima Svetoga Pisma, samo bezumnici i lude, koji ne znaju i ne razumiju toga.

Istina je, da se danas ispunjavaju riječi Psalmista: Grješnici niču kao trava i pojavljuju se, koji djeluju opako! (Ps. 91, 8). No ispuniti će se na njima i one druge riječi Svetoga Pisma: Izginut će za vijek vjeka, a Ti si u vjeke Višnji, o Gospodel! Jer eto neprijatelji Tvoji izginut će: bit će raspršeni svi, koji čine bezakonje. (Ps. 91, 9—10). U to mi čvrsto vjerujemo, i kad dođe taj dan, mi ćemo, da se poslužimo riječima Sv. Pisma, navještati, da je pravedan Gospod Bog naš i nema u Njemu nepravde! (Ps. 91, 16).

Trojni pakt

27. IX. t. g. Njemačka, Italija i Japan sklopili su u Berlinu vojni, politički i ekonomski pakt na 10 godina. Cilj je paktu stvoriti i održati novi poredak.

Ovaj berlinski pakt triju sila ima ovaj sadržaj:

Vlade Njemačke, Italije i Japana smatraju kao pretpostavku za trajni mir, da svaki narod na svijetu dobije njemu pripadajući prostor. Zato su one zaključile, da u njihovim nastojanjima u velikoazijskom prostoru i na evropskim područjima stoje rame uz rame i zajednički suraduju, pri če-

mu će njihov najuzvišeniji cilj biti, da stvore i održe novi poredak, koji će biti kadar, da promiće procvat i blagostanje tamošnjih naroda.

Želja je nadalje triju vlada, da ovu suradnju prošire i na takve narode u drugim krajevima svijeta, koji su skloni, da svojim nastojanjima daju sličan pravac, kao što su to i one učinile, da bi tako mogle ostvariti svoja nastojanja, upravljena prema konačnom cilju svjetskoga mira. U tu svrhu vlade Njemačke, Italije i Japana su ovo dogovorile:

da, ne, ne, a što je više od ovoga, od zla je.

Nas to ponizuje do balave djece, ako rješenje mnogih naših zala vidišmo u tomu, da porazbijamo glave drugovima i braći istoga rodnoga kraja, koje more iste brige i kojima je kruh isto tako gorak i crn, a samo za to, jer su drugih misli i pogleda, i to konkretno: jer hoće graditi novo društvo s Kristom i po Kristu. A, komu Krist Gospodin nije najveći nosilac socijalne pravde po socijalnim zakonima, koje nitko prije Njega nije znao, a još manje se usuđiva da ih iznesu, taj neka bude sve, ali iskren i pošten, a najprije pametan, nije.

Ovo bi bilo ovako, kada nikoga drugoga ne bi bilo oko nas, nego mi sami u svomu krugu i domu.

Ali, mi smo svjesni, da vjetar od drugamo »duva«.

Mi, ljudi kršćanskih tradicija; mi, ljudi kršćanskih nazora; mi, ljudi crkve i praktičari vjere smo bili i prije optuživani neprijateljima i mračnjacima. Mi smo to bili Orjunašima, a sada svak vidi da nismo; mi smo to bili Sokolašima, a sada svak vidi da nismo; mi smo to bili zemljoradnicima, a sada svak vidi da nismo; mi smo to bili unitaristima, a sada svak vidi da nismo; mi smo to sada ljevičarima, koji zapravo ne znaju što bi htjeli; mi smo to sada i komunistima otvorene linije — a još malo pa će i opet svak vjetjeti da nismo, nego da su ljudi kršćanske Izgradnje najdalekovidniji, a to zato, jer im je slatko za Dom i umrijeti.

Zašto uvjek izrabljivanja, i to vaz-

čan 1. Japan priznaje i respektira vodstvo Njemačke i Italije kod stvaranja novog poretka u Europi.

Član 2. Njemačka i Italija priznaju i respektiraju vodstvo Japana kod stvaranja novog poretka u velikoazijskom prostoru.

Član 3. Njemačka, Italija i Japan spoznajmeli su se, da u njihovim nastojanjima suraduju na gore naznačenom temelju. Oni se nadalje obavezuju, da će se međusobno podupirati svim političkim, gospodarskim i vojničkim sredstvima, u slučaju kad bi jedna od sila potpisnica bila napadnuta od jedne sile, koja nije sada upletena u europski rat ili u kinesko-japanski konflikt.

Član 4. Da bi se došlo do izvršenja ovoga paktu, sastat će se što prije zajedničke tehničke komisije, koje će biti imenovane od vlada Njemačke, Italije i Japana.

Član 5. Njemačka, Italija i Japan izjavljuju, da gore naznačeni sporazumi ni na koji način ne diraju politički status koji sada postoji između svake od triju sila potpisnika i Sovjetske Rusije.

Član 6. Ovaj pakt stupa odmah na snagu njegovim potpisivanjem i ostaje u krevosti deset godina, računavši od dana njegovog stupanja na snagu. Sile potpisnice stupit će u pregovore o obnavljanju ovog paktu pravodobno prije isteka ovog roka, ako bi to jedna od sila potpisnica zatražila.

Širom svijeta

JAPAN PREMA RUSIJI izjavljuje spremnost za žbliženje, ali traži, da SSSR prestane pomagati Kinu i da bude neutralan prema Čang-Kajšekovoj vladi.

KAD ĆE EGIPAT U RAT? Dopisnik »Associated Press-a« javlja iz Kaira, da je predsjednik egipatske vlade Sabriša izjavio, da će Egipat ući u rat, čim Talijani budu došli do pozicija, koje drže egipatske čete.

SV. OTAC PAPA ZA POSTRADALU FRANCUSKU. Sv. Otac Papa Pio XII. da je Francuskoj novi dokaz svoje brige. Osobno je preuzeo vođenje službe, koju je organizirao za pružanje pomoći francuskim zarobljenicima i bjeguncima. O ovog osobito sklonosti Sv. Oca Pape mnogo se govori u Rimu.

NEIZBEJEV SUKOB JAPANA I USA. Japanski list »Tokio Ašahi Šimbun« piše, da je sukob između Japana i Udr

da s iste strane, i od onih, koji su nam nosili samo zlo, a nikada dobro! Koliko čovjek bjesni protiv zločinačkih podviga s uvijek iste strane, koliko se i srami, što njegova rođena braća ne mogu već jednom progledati. Dijete, dijete nerazumno prima gorki lijek u slatkoj kori. Tko se još i danas daje na lijepak slatkih riječi, tomu mozak još nije proradio. Mi smo presili lijepih parola, koje su nam uvjek nosile u sebi gorčinu pelinu.

Oj, hoće li i u ovom zadnjem historijskom času, već jednom, kliknuti rod Hrvata: Budu svoj! Budu jednom svoj! Budu svoj i samo svoj, a svim drugim tresni o zid! Samo u svom domu gledaj ostvarenje socijalnoga dobara!

Junior

ženih Američkih Država, koje se upliću u japanske poslove, neizbjegljiv. Sada da se vidi pravo lice Amerike, koja je odlučila, da zaštićuje Englesku i Kinu. No došlo je doba, kad se svi Japanci moraju suprotstaviti pokušaju Amerike, da vrši pritisak na Japan.

RIMSKI RAZGOVORI. Diplomatski u-rednik talijanske agencije Stefani piše povodom boravka njemačkog ministra vanjskih poslova Ribbentropa u Rimu: »Boravak von Ribbentropa u Rimu dogada se u jednom historijskom času, koji se može rezimirati s ovim tri dogadaja: 1. Njemačka ofenziva protiv Engleske. 2. Talijanska ofenziva protiv britanskih četa u Egiptu. 3. Izjava solidarnosti Španjolske s državama osovine preko njenog izaslanika u Njemačkoj. Vjerujemo, da je u ovim rimskim razgovorima rasporeljena opća situacija u pogledu novoga poretka, koji se mora uvesti u Evropu i Afriku, i da je na ovim sastancima osobito bilo govora o svemu ovome, što smo ukratko spomenuti.«

KAKO SU PODIJELILI INDOKINU. Newyorski radio je javio, da je došlo do sporazuma između Japana i Francuske u pitanju podjele Indokine. Prema tome izvještaju Indokina će biti podijeljena na tri dijela. Sjeverni dio dobiva Japan. Južni dio ostaje Francuskoj. Srednji dio će biti uređen kao tampion država između japanskog i francuskog dijela.

SSSR I BALKAN. Kako javlja beogradска »Politika«, organ sovjetske vojske »Krasnaja zvezda« piše, da Sovjetska Rusija nema namjeru, da učestvuje u tobožnjem imperialističkom takmičenju oko Balkanskog poluostrva. Rusija ima protiv namjeru, da se u ovom utakmici drži po strani.

KAKO CE SE PODIJELITI KOLONIJE? Rimski »Popolo d'Italia« donosi članak o novom poretku u Europi i Africi. Po tom članku novi svjetski poredak odnosit će se na ove četiri jedinice: Europu, Udržuću Američke Države, SSSR i Daleki Istok. U članku se ističe, da je nemoguće izgradnja Afrike, koja predstavlja gospodarsku tvrdavu Europe. Zato će se između Njemačke i Italije provesti dioba kolonijalnog carstva. Afrika će se u prvom redu razdijeliti između ovih dvaju naroda, koji su dokazali u Africi svoju kolonijalnu sposobnost. Italija zahtjeva pored svojih dosadašnjih kolonija Sudan i Egipat. Francusko kolonijalno carstvo u Africi svest će se na značenje, koje Francuska imade u Europi. Belgija ne zasljužuje svoje afričke kolonije, i one će joj biti oduzete. Isti će slučaj s Portugalom, kojemu će se kolonije oduzeti, ako ne pokaže nijedan pozitivan momenat svoje kolonijalne uprave. Španjolska će dobiti dio francuskoga kolonijalnog carstva. Egipat i Južna Afrika će morati dokazati svoju sposobnost za život.

OSTRA KAZNA. Nijemci su kaznili francuski grad Nantes s globom od 7 milijuna franaka zato, što su nepoznati počinitelji već dva puta prekinuli njemačke telefonske vodove.

K Novoj Pjesmarici

(Dr Skotista, laž i utilitarizam privatni. — Plato, Epikur, Spinoza, Diderot. — Narodne osude laži. — Hrvatski narodni junak Vuk Mandušić. — Hasanaginica. — Tenden-cionost.)

Na kritiku dra Skotiste u »Novoj Reviji« broj prvi ove godine o Novoj Pjesmarici osvrnuo se pisac povrh kritike osudjući laž i kletvu, koja se prosiplje u pjesmi »Zenidba Đuković Nikole«. Ovim nezadovoljan dr Skotista i opet se javio u »Novoj Reviji« br. 3—4 naglašujući, da on te pjesme ni spomenuo nije.

Ali, ako je dr Skotista od početka do kraja hvalio Pjesmaricu, zar nju hvaleći nije u sklopu Pjesmarice hvalio i ženidbu Đukovića? Ako je nije hvalio, neka kaže, gdje je pokudio, gdje li isključio? Ako je nije spomenuo, čemu se sada na nju osvrne braneći laž i krvu kletvu koju je i poganka turkinja iterakao u onoj pjesmi osudila, a on je sada pod raznim izmotavanjima branii?

Kriva kletva kod njega, u onoj pjesmi, ne kvari ni etiku ni estetiku, to je za nj ostra psihologička intuicija, koju on isti kasnije proti sebi pobija, govoreći, da su krčmari i krčmarice čeljad lažljiva i skloni krivoj kletvi, prevari i lupeštini. To je istina, jer »ko laže taj i krade« i krivo se kune. A pa jer i sām to priznaje, čemu brani?

ŽIVOTS CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 6. X.: Dvadeset i prva nedjelja po Duhovima. — Sv. Bruno, osnivač kartuzijanaca. Roden je u Kölnu g. 1033. Godine 1084. zajedno sa 6 drugova započe teški, pustinjački život u samotnom mjestu Šartres. Papa Urban II. radi njegove učenosti i svetosti pozva ga k sebi za savjetnika u najtežim crkvenim poslovima. Iza Rima otišao je u Kalabriju i tu sazidao još jedan samostan. Premišljenje g. 1101. 6. X. Njemu sv. Crkva zahvaljuje za jedan od najuglednijih redova, koji je mnogo dobra učinio čovječanstvu.

Ponedjeljak, 7. X.: Sv. Justina, djevice i mučenica. Sv. Justinu priveo je na kršćanstvo učenik sv. Petra, biskup Prosoducim. Carski namjesnik Maksim radi sv. vjere naredi, da ju se mačem probode.

Utorak, 8. X.: Sv. starac Šimun. Sv. Crkva slavi danas spomen na sv. starca Šimuna, koji je bio sretan, te je u svoje ruke primio Spasitelja svijeta četrdeset dan poslije Njegova porodenja. Tijelo svečeva po najstarijoj predaji nalazi se u Zadru u crkvi, njegovom imenu posvećenoj. Grad Zadar i okolica uz najveće svečanosti slave svečev blagdan.

Srijeda, 9. X.: Sv. Publij, djevica. Bića je suvremenik cara Julijana Odmetnika, koji je od kršćanina postao zadrti pogani i protivnik kršćanskog imena. U času, kad je Julijan prolazio zajedno sa svojim djevicama, počne pjevati: Kipovi pogana srebro i zlato; nek im budu slični, koji njih čine. Radj ovih riječi po carevoj naredbi bi postavljena na teške muke.

Cetvrtak, 10. X.: Sv. Frano Borgija, priznavalač. Bio je vrhovni upravitelj slavonije Isusovačkog reda. Bio je prvi čovjek na španjolskom carskom dvoru. Prilikom sprovoda carice Izabele ugleda svijet u pravom svijetu, pa se odreće svijeta i stupi u Isusovački red. Sveti premišljenje g. 1572.

Petak, 11. X.: Materinstvo Bl. Dj. Matrice.

Subota, 12. X.: Sv. Serafin, priznavalač. Kao kapucinski laik, pun kršćanske poniznosti i savršenstva, stekao je nebesku krunu.

Nedjelja, 13. X.: Dvadeset i druga nedjelja po Duhovima. — Sv. Florencij, mučenik. Pretrpio je mučeničku smrt u Španjiji, gdje je nakon preteških muka bio spašen.

Ponedjeljak, 14. X.: Sv. Fortunata (Srećka), djevica i mučenica. Za vrijeme strašnoga Dioklecijanovog progona postupi mučeničku smrt.

Utorak, 15. X.: Sv. Tereza, djevica i majka karmeličanki. Ova velika, ako ne jedna od najvećih, žena ugledala je svjetlo dana g. 1515. u Avilji u Španiji. U 12. godini stupi u red karmeličanki, kojemu će posvetiti sve sposobnosti svoje i dati svu dušu i veliko srce svoje. Koliko je radila, koliko je napisala, koliko je dobra učinila i svojem redu u Crkvi Božjoj, skoro se ne da izreći. Premišljenje je g. 1582.

Srijeda, 16. X.: Sv. Saturnin i Nerej, mučenici. Stekli su krunu mučeništva zajedno sa 365 mučenika.

Cetvrtak, 17. X.: Sv. Andrija, pustinjačak. Radi sv. slike podnio je mnoga pro-

gonstva, dok mu napokon ne otsjekoše glavu.

Petak, 18. X.: Sv. Luka, evangelist. Ovaj je evangelist na osobiti način lijepo opisao djetinjstvo Isusovo i dragu Gospu.

Subota, 19. X.: Sv. Petar Alkantaranin, redovnik sv. Franje.

DVADESET I PRVA NEDJELJA PO DUHOVIMA

CITANJE POSLANICE bl. Pavla Apostola Efežanima (6, 10—17). — Braćo! Jačajte se u Gospodinu i u sili kreposti Njegove! Obucite se u oružje Božje, da možete odoljeti zasjedama davolskim. Jer se nemamo boriti protiv tijela i krvu, nego proti poglavicama i vlastima, proti svjetskim upraviteljima tmlina ovih, proti zlim dusima koji su u uzdušnim visinama. S toga uzmite oružje Božje, da se možete oduprijeti u zli dan, i u svemu ostati savršeni. Stojte dačke opasavši bokove svoje istinom i obukavši se u oklop pravde i obuvši noge da budete spremni za evandelje mira. A vrhu svega uzmite štit vjere, kojim ćete moći ugasiti sve ognjene strijele nečastivoga: i kacigu spasenja uzmiti, i mač duhovni, a to je rječ Božja.

† SLIJEDI SV. EVANDELJE po Matetu (18, 23—35). — U ono vrijeme reče Isus učenicima svojim ovu priču: Kraljevstvo je nebesko slično čovjeku kralju, koji odluči da uredi račune sa slugama svojim. I kad započne obraćun, dovedoće mu jednoga koji mu je bio dužan deset tisuća talenata. A jer nije imao odakle da platiti, zapovjedi gospodar njegov da prodadu njega i njegovu ženu i djecu i sve što je imao, i da se dug naplati. No sluga taj pada ničice te ga zamoli govoreci: Ustrpljenje imaj sa mnom, i sve ču ti vratiti. I gospodar se smilova tomu služi, pusti ga i dug mu oprosti. A kad izide taj sluga, nadje jednoga od svojih drugova koji mu je bio dužan sto dinara i uhvatiti ga stade ga daviti govoreci: Vrati što si dužan! Tada pade drug njegov ničice te ga zamoli govoreci: Ustrpljenje imaj sa mnom, i sve ču ti vratiti. Ali on ne htjede, nego pode i baci ga u tamnicu dok ne isplati duga. Vidjevši pak drugovi njegovi što se dogodi, vrlo se ožalostile i otišavši kazaše gospodaru svomu sve što se dogodilo. Tada ga dozva gospodar njegov i reče mu: Zli sluga, sav sam dug oprostio tebi, jer si me molio, nije li dakle trebalo da se i ti smiluješ svomu drugu, kako sam se i ja tebi smilovao? I razljuti se gospodar njegov i predaje ga mučiteljima dok ne plati sav dug. Tako će i Otac moj nebeski učiniti vama ako ne oprostite svaki bratu svojemu od srdaca svojih.

MOLITVE KRŠĆANINA

XXXV.

DJELO LJUBAVI

Gospodine Bože moj! Jer si Ti neizmjerna dobrota i dostojar najveće ljubavi, ja Te ljubim sa svim srcem i radi Tebe ljubim iskrnjega svoga kao samoga sebe. Htio bih imati srce svih ljudi, svih andela i svih blaženih, da Te mogu više ljubiti i bolje ispuniti Tvoje svete zapovijedi.

»A sad ostaje vjera, ufanje, ljubav, ovo troje, ali je najveća medu njima ljubav« (Sv. Pavao I. Kor. 13, 13).

Vjera je granitni temelj našega duhovnog života; ona je polazna tačka za naš

čeljad lažljivu i krivokletnu? Ma ne samo da je brani već i hvali, veleći: da je krčmarica i teolog bila, ne bi stvar vještije zaplašila. Dakle teolozi su zato teolozi, da stvari zaplaši? Ali, slijedeći prizor dosljedno drži Skotista, doista nijedan pametan teolog ne bi se onako zapleo u laž, da mu se kasnije ne bi reklo: Crni ti obraz bio! — kao što je turkinja njegovu teološku krčmaricu onim ukorom pravom kršćanluku naučila.

Laž se protivi naravskom i čudorednom razumu, pa u onom kudenju laži nije li se turkinja Zlatija kudikamo naravski ispravnijom pokazala od one teološke krčmarice,

koju dr Skotista kao ovdje šakom u oko onom neukusnom »restrictio mentalis« branii?

Ovo nije teološka restrictio mentalis, jer čitav postupak teološke krčmarice ovde jest »voluntas effectiva decipiendi«, a to je laž. Istina, u prilog dra Skotista reči ćemo, da je bilo i pogana, medu njima i Plato, koji su pogrešno učili, da je katkada slobodno lagati.

Ali je istina i ovo, da kod one teološke krčmarice nije ono bila restrictio mentalis, već je bio »utilitarismus privatius«, lični interes, kojim se išlo za tim da se do cilja samo dođe i lažiti, i varajući, krivo se kuneći, i sredstva prevarljiva ne birajući.

Onakav nečisti interes branio je Epikur, Spinoza, Diderot, a sada ćemo i dr Skotista, ali ga je katolička moralna filozofija i osudila, i odbacila.

duhovni uzlaz i uspon. Ufanje je naš vođič, koji nas prati duž naše životne staze. Ljubav je duša naše pobožnosti, božanski je dašak, koji sve oživljuje, koji nas vodi k Bogu. Ljubav nas Kristova goni!

Vjera će nas jednom ostaviti i preći u gledanje Boga. Ostaviti ćemo također iz sebe i ufanje, kad ćemo unići u toliko žudeno posjedovanje Boga. No ostat će u vijek ljubav, tvoreći zakon i sadržaj našeg blaženog života u nebū.

Bez ljubavi naša bi pobožnost bila mrtna: »Kad bih jezike ljudske i andeoske govorio, a ljubavi ne bih imao, bio bih kao mjesto, koja ječi, ili praporac, koji zveči...« (Sv. Pavao I. Kor. 13, 20).

A kako ne bismo mogli ljubiti Boga, naše Najveće Dobro? Ako nas bijedno ljudsko stvorene privlači i očara svojom prijaznošću i dobrotom, kako da ne ljubimo Boga, izvor sve ljepote i dobrote, »gdje svako dobro svršava u počinje, ono beskrajno i neizrecivo dobro, od koga nećešega, za čim bi se težilo?« (Dante)

Vjerniku, komu je vjera prikazala Bogu kao Najveće Dobro, ne će biti teško shvatiti, kako Ga treba ljubiti iznad svega drugoga. Zločin je, uvreda Bogu: više nego li njega voljeti koje bijedno stvorene! Duša, zaljubljena u Boga, sve će žrtvovati za Njega, jer zna, da ništa ne vrijedi svijet sa svim svojim dobrima, kad se izgubi Bog, kao i to, da sve posjeduje onaj, koji posjeduje Boga, makar izgubio i sav svijet.

Ljubiti Boga znači misliti, kako to On misli; htjeti ono, što On hoće i zapovijeda; željeti ono, što On želi; ljubiti ono, što On ljubi. A budući Bog ljubi i moga bližnjeg, kao što ljubi mene, moram ga i ja ljubiti za ljubav Isusovu. Za sve je Gospodin umro na križu, sve čovekove sobom u raju. Kako bih onda mogao isključiti, koga od moje ljubavi, dok ga Bog ljubi? Ako tko reče: Ljubim Boga, a mrzim na brata svojega, laž je» (I Iv. 4, 20).

Ovdje na zemlji započinje život ljubavi. Živi na ljubavi Božje. Hrani se Njegovom ljubavlju pristupajući k božanskoj Euharistiji. Učini tu ljubav velikodušnom svojim neprestanim žrtvama; pokaži se ljubežljivim napravom Isusu za ljubav njegovu ljubežljivog iskrnjega i opratjavajući mu. Tada će se jednom Tvoj život završiti junakim djelom ljubavi, koja prima smrt, da bude vječno s Kristom u kraljevstvu Njegove božanske Ljubavi.

Javna zahvala

Nedavno je izbio požar u našem samostanu i sva je sreća, da je na vrijeđem opažen i lokaliziran.

Šteta, koja je nastala, bila nam je od »Croatiae« bez ikakova prigovora odmah i najspremnije isplaćena, pa se obzirom na ovu kulantnost smatramo dužnim i ovim putem zahvaliti našem najstarijem i hrvatskom osiguravajućem zavodu »Croatii« te preporučiti svim našim crkvenim institucijama, da svoja osiguranja povjere ovom zavodu.

U Visovcu 1. rujna 1940.

O. fr. Ćiril Vrcan
gvardijan

noga junaka divno opjevao:

»Što je Vuč? grđno li izgledaš
vidu da si s krvave poljane
gazio si negdje vatrui živu
i Bog znade do tebe samoga
je li iko tu živ pretekao
er bez muke ne prskaju toke
ni se lome take džeferdari,
te s' od vitke žice sakovani.
Mrki Vuč podigni brkove
da ti vidu toke na prsima
da prebrojim zrna od pušaka
kolika ti toke izl

Približuje se Misijska Nedjelja

Hrvati — katolici!

Približuje se Misijska Nedjelja, dan 20. listopada. Ta je nedjelja osobito posvećena radu za misije, a napose propagandi za Društvo za širenje vjere.

Same nam misijske pokrajine daju sjajnji primjer rada za misije, za D. S. V. Tokom posljednjih 10 godina ustanovilo se D. S. V. u 286 misijskih pokrajina, a u 188 misijskih postaja organizirano je po desetniškom sistemu, kako je to uvela osnovateljica D. S. V., Paulina Jaricot. Iz izvještaja Vrhovnog Vijeća D. S. V. saznamjemo, da su katolici samo u nekim misijskim krajevima sabrali za misije oko 3 milijuna dinara, a u dvjema pokrajinama učlanjeni su svi odrasli u D. S. V.

Mi Hrvati uživamo već oko 1300 godina na blagodati sv. rimokatoličke vjere i stoga ne smijemo zaostati za novopokrštenima u radu za širenje Kristova Kraljevstva na zemlji. Ne bi smjelo biti nijednog Hrvata-katolika, a da nije član D. S. V.-a.

U mislima: da je najbožanstvenije raditi za obraćenje pogana, očekujemo ovogodišnju Misijsku Nedjelju!

Crkna duše

NOVA »DANICA«, KALENDAR ZA G. 1941. Kao prvi kalendar za g. 1941. izašao je najstariji hrvatski pučki kalendar »Danica«, što ga Hrvatsko Književno Društvo sv. Jeronim izdaje već 72 godine. Ove godine donosi obilje suradnja od 27 pisaca, među kojima su hrvatski narodni zastupnik Mijo Stuparić, seljački hercegovački pjesnik Nikola Kordić, lički pisac dr Fran Binički, povjesničar dr Rudolf Horvat, rektor Visoke komercijalne škole dr Milan Ivšić, sudac dr Mijo Lehpamer, učitelj Vilim Peroš, kanonik dr Ferdo Rožić, sociolog dr Augustin Juretić, etnograf Stjepan Dokušec, nekadani narodni zastupnik Stjepan Pavunić, zadugarski pisci dr Tripo Ciko i Nikola Jagatić, šumarski stručni pisac ing. Oskar Piškorić, odvjetnik dr Đuro Kuntarić, rektor franjevačke bogoslovije dr Emil Orozović, novinar dr Josip Andrić, pjesnici Aleksa Kokić, Gabrijel Cvitan, Jeronim Korner i t. d. Sav je sadržaj bujno raznolik i velikim dijelom obraduje selo i seljački život. Zanimljivost kalendara upotpunjaju 74 slike. Kalendar »Danica« stoji 10 dinara (i 2 dinara za poštarinu). Uz to je izašlo još 8 raznih jeronomskih knjiga, pa se cijela serija od 9 knjiga dobiva za 56 dinara s poštarnom (opseg 980 stranica). Narudžbe prima Hrvatsko Književno Društvo sv. Jeronima, Zagreb, Trg Kr. Tomislava 21., a za Šibenik Povjereništvo u Trafici »Karatitas« (kraj Kazališta).

NOVI ZAHTJEVI ITALIJE NAPRAMA FRANCUSKOJ. Italija zahtijeva od vlasti maršala Petaina u Vichyu potpuno razorenje svih francuskih četa u sjevernoj Africi. Uopće prijeti opasnost Francuskoj, ako se ne osuđuti priključivanje francuskih kolonijalnih četa generalu de Gaulleu u Londonu, da Njemačka okupira čitavu Francusku, a Italija francuske kolonije u sjevernoj Africi.

tu zlata, a koliko blata, koliko istine, a koliko junačke brbljanje! Jest, tada će se zapravo viditi, koliko ih je i Vuk za srpsvo prisvojio, i koliko ih je valjanih i nevaljanih.

Ono, što je dr Skotista rekao, da pisac one povrh kritike, nije donio valjanih razloga: da je u Splitu ili okolicu Splita Hasanaginica zenula — pitamo ga: A koje je valjane dokaze on donio, da je u imotskoj ili vrgorskoj krajini zenula? Pometu se oko Fortisa i Bajamontu pa broji: — mogao je biti ispisana od guslara imočanina u Splitu; mogao ju je Fortis dobiti od Osman bega Filipovića; mogao ju je čuti u Travniku; mogao je kod Pervana; mogao...?

Na temelju onoga »mogao je« što je valjano dokazao? Ništa. Gdje je tu dokaz »podloga stalnih i potrebitih? Zar ovakim svojim nestalnim gonetanjem nije sama sebe pobio onim, što je drugom nametnuo: gratis assertur, gratis negatur.

Onaj »mogao je« ne dokazuje ništa, to je »per hypothesis« rečeno. To je sve negativno, s bata na bat, prama onoj narodnoj: Kazuje baba kako joj milo, ono što joj se snilo!

Poziv na onu igru, i kao negativnu, i kao neopravnu, a koja se u imotskoj i vrgorskoj krajini zove »magare grč«, ţta zbi-

IV. Hrvatski liturgijski kongres u Zagrebu

(24. X. - 27. X. 1940.)

Pod pokroviteljstvom preuzv. zagrebačkog nadbiskupa i Hrvatskog metropolite Mons. dra Alojzija Stepinca drži se u Zagrebu naš IV. hrvatski liturgijski kongres od 24. do 27. listopada 1940.

Svećani otvor kongresa je u četvrtak 24. X. poslije podne uz prigodni govor preuzv. pokrovitelja kongresa, Mons. dra Alojzija Stepinca. Prije podne istoga dana bit će sastanak permanentnog liturgijskog odbora i prijatelja liturgijskoga pokreta.

Na kongresu će biti održana ova predavanja:

1. Vječno svećeništvo Kristovo (mp. o. dr. Hijacint Bošković, O. P.).

2. Svećeništvo po sakramenu sv. Reda (ref. preuzv. dr Smiljan Čekada, biskup. Koreferent preč. dr Janko Pešić, o »Svećeničkim zvanjima«).

3. Laičko Svećeništvo (mp. o. Stjepan Tom. Poglajen, D. I.).

4. Naš duhovni život u jedinstvu s Kristovim svećeništvom (prof. Dušan Zanko).

5. Sudjelovanje žene u Kristovom svećeništvu (prof. Đurđica Vitković).

6. Naš život u jedinstvu sa svećenikom

preko misi i misala (prof. Z. T. Anđolić).

7. Brevijar — molitva sv. Crkve (mp. o. Leonard Bajić, O. F. M.).

8. Utjecaj liturgije u duhovnoj obnovi naroda (preč. Dragutin Kučak).

9. Homilija u službi liturgije (prof. dr Matija Markov).

10. Ideja svećeništva u kršćanskoj umjetnosti (dr Ivo Delalle).

11. Smjernice Sv. Stolice u liturgijskom pokretu (preuzv. Mons. Miho Pušić, biskup).

Na svečanoj akademiji 27. X., na blagdan Krista Kralja, prof. Petar Grgec govori o temi: Svećenik u povijesti hrvatskoga naroda. Prigodom kongresa predviđene su još i druge priredbe, oko kojih vodi brigu posebni pripremni odbor pod predsjedništvom preč. dr Franje Šepere.

Učešnicu kongresa neka se javi na vrijeme radi prenoša Odboru za liturgijski kongres (Nadbiskupski dvor) — Zagreb, Kaptol 31.

Svim prijateljima, saardnicima kličemo: Dobro nam došli!

Liturgijski Odbor

Statistika o kultu bl. Nikole Tavilića

Naglo sve veće širenje štovanja bl. Nikole Tavilića dovelo je do akcije za njegovu kanonizaciju i do molbe Hrvatskog Episkopata Sv. Stolice, da proces za kanonizaciju bude proveden u vezi s 1300-godišnjim katoličkim jubilejom hrvatskoga naroda. No jedan od uvjeta, da se ta kanonizacija doista postigne, jest i to, da bude provedena svuda kod nas općenitost štovanja tog hrvatskog Blaženika. To bi trebalo postići u ovo nekoliko mjeseci do konca ove godine, jer će već početkom g. 1941. biti u Rimu oficijelno otvoren proces za tu kanonizaciju.

Da se vidi, kako je to doista moguće provesti, evo statističkog pregleda o dosadašnjem raširenju toga štovanja po hrvatskim biskupijama. Navodimo ovdje, u koliko je crkva taj kult vidljivim načinom proveden tako, da je postavljena Blaženikova slika, kip ili oltar.

U zagrebačkoj nadbiskupiji postavljena je slika ili kip bl. Nikole Tavilića u 259 crkava, osim toga ima Blaženikov oltar u 4 crkve. Njemu u čast ima podignute 3 kapelice, 1 crkva, a 1 župna crkva će se već ove jeseni početi graditi u samom Zagrebu. Ostaje još nešto preko 100 župa, u kojima nije na taj način proveden kult ovog našeg Blaženika. Sva je nuda, da će i te župe sad o ovogodišnjem Blaženikovu blagdanu 14. (17.) studenoga postaviti u svojoj crkvi barem njegovu sliku.

U splitskoj biskupiji postavljene su slike bl. Nikole Tavilića u svim franjevačkim crkvama (u 1 i oltar), te u još 50 ostalih crkava. Ostaje od 139 još oko trećine župa.

U šibenskoj biskupiji (s apostolskom administraturom zadarskom) ima 2 oltara, 2 kapelice, grade se 2 crkve u čast bl. Nikole Tavilića. Slike Blaženikove postavljene su u svim franjevačkim crkvama te u još 37 crkava. Ostaje od 150 još preko polovice župa.

I ja pametna dokazuje? Manje neg' ništa! Negativno je i ono, što iznosi »voja, boja, jubav«, jer to je iskvarena čakavština, a te se riječi u čakavštini ispravno izgovaraju »volja, bolja, ljubav«. I ko danas po imotskoj i vrgorskoj krajini govori: daidža, nozve? Ma da i govori, to ne znači ništa.

Pa dok i sâm priznaje da onaj naziv... gre, ne znači ništa, čemu ga kao vjerodostojna sebi u prilog upisuje?

Zgodno, što drugomu nepravedno nijeće, u svoju torbu meće! Difficile enim est, satiram non scribere!

Onakav izraz... gre, kao ovdje, jest — ignorantia eupeliae.

Uostalom, svagda ćemo pozdraviti ma koje objektivne dokaze o Hasanaginici. Ona je naša hrvatska. Ko dokaže protivno, da Hasanaginica nije u Splitu ili okolicu Splita zenula, u srebro mu se okovala!

Ali dok se samo onako od pasa gona-ta, koga mu zaplijenili Turci. Ali dogat ne tvrdnja: U Splitu zabilježena, u Splitu ili okolicu Splita i zenula!

Tendencioznost kod pisca one povrh kritike postoji li?

Ne; ne postoji. Naprotiv pisac je istakao baš ono lijepo i zanimivo, što se u Pjesmarici nalazi, a to je: Kada je Senjanin Tadija sašao u podrum, da vidi svoga dogata, koga mu zaplijenili Turci. Ali dogat ne

blagdanu bl. Nikole Tavilića zastalno sve župe, gdje još nema Blaženikove slike, obratiti na zagrebački Hrvatski Odbor za Sv. Zemlju, koji vodi akciju za proširenje kulta ovog jerusalanskog Blaženika te je izdao vrlo ukusne slike. I daj Bože, da se o Božiću bude moglo javiti u Rim, da se u svim hrvatskim crkvama vidljivo štuje Blaženik, čiju kanonizaciju željno očekujemo.

Iz naših krajeva

† DR FRAN BARAC. 20. pr. mj. preminuo je u Zagrebu, nakon duge i teške bolesti, kanonik i sveučilišni profesor u miru dr Fran Barac. Svojedobno bio je istaknuti kateheta, zatim dugi niz godina profesor apologetike na bogoslovskom fakultetu u Zagrebu. Za više godina bio je rektor novoga dječačkog sjemeništa na Salati. Kao odlični i solidni naučni bogoslovski radnik i pisac bio je jedan od osnivača i predsjednik Hrvatske Bogoslovsko Akademije. Bio je čeličan karakter i iskren hrvatski rodoljub, koji nije pregibao svoga koljena pred nikakvom tiranijom. Jedno se vrijeme je javno isticao u politici kao oduševljeni pristaša starčevištvosti. Poslije je nastavio tihim radom za dobro i sreću Hrvatske. 23. t. mj. prireden mu je velebni sprovod, na kome su sudjelovala četiri biskupa te mnoštvo njegovih prijatelja, štovalaca i znanaca, da mu iskažu zadnji izraz poštovanja. Oprosne su mu govore održali novi rektor hrv. sveučilišta dr Stj. Ivšić i dekan bogosl. fakulteta dr Stj. Bakšić. Vječni mu pokoj!

SKUPŠTINA UCM. 24. pr. mj. održana je u Splitu skupština svećeničkog misijskog društva »Unio Cleri Missionaria« za hvarsку, splitsku i šibensku biskupiju te apostolsku administraciju. Prisustvovali su joj preuzv. gg. biskupi dr Kl. Kv. Bonefačić i Mons. M. Pušić te franj. provincial dr Grabić i oko 70 svećenika. Svećenstvo šibenske biskupije zastupali su: Mons. R. Pian, prepozit stolnog kaptola, te preč. gg. don I. Bajić, dekan kaptola, dr A. K. Zorić, kanonik i rektor sjemeništa, i naš urednik don A. Radić, a ono apost. administracije preč. gg. don M. Garković, rektor bogosl. sjemeništa u Splitu, i don V. Rašol, župnik Preka. U kapeli bogosl. sjemeništa bio je zaziv Duha Svetoga, nakon koga je biskup preuzv. dr Bonefačić pozdravio prisutne te naglasio potrebu i dužnost rada za misije. Skupština je nato otvorio moderator splitske biskupije preč. don A. Milić. Za njim je govorio delegat predsjednika preuzv. dra G. Rožmana, ljubljanskog biskupa, sveuč. profesor iz Zagreba dr A. Gahs. Zatim je vlč. don M. Alajbeg održao predavanje: »Svećenik i misijska ideja«, a vlč. Tržok veoma praktično predavanje: »Praktični rad svećenika za misije«. Moderator šibenske biskupije preč. don I. Bajić govorio je o temi: »Djelo sv. Petra (Misijski rad za urođenički kler)«, a popodne vlč. Alajbeg o temi: »DŠV i njegova organizacija«. Skupština je prisustvovala i predsjednik DŠV iz Zagreba Mons. A. Wolf, koji je živo u debati sudjeloval i dao mnogo dragocjennih uputa. Nakon referata stvoreni su shodni praktični zaključci, pak se opravdano nadamo, da će se uspjeh ove skupštine odraziti u življoj misijskoj akciji u svim 4 našim biskupijama.

† FERDO HEFFLER. Prošlih dana umro je u Zagrebu nestor hrvatskih kateheti prof. Ferdo Heffler. Stekao je velikih zasluga za našu katehetsku i pedagošku literaturu. Prireden mu je veoma lijep sprovod, kakav je i zasluzio. P. u. m!

BORBA PROTIV SPEKULANATA sa živećim namirnicama provodi se i dalje. Veći ih je broj već osjetljivo osuden i oglobljen, a i otpremljen u krševita lička i bosanska sela.

APROVIZACIONE USTANOBE. Banski odjelni predstojnik za trgovinu dr Lamer izjavio je prošlih dana, da se proučava pitanje aprovizacionih ustanova, kako bi gradsko pučanstvo preko zime bilo opskrbljeno najpotrebnijim živećim namirnicama.

STVARANJE I SKRIVANJE ZALIHA. Odjelni predstojnik dr Lamer još je izjavio, kako nije u pitanju stvaranje zaliha robe kod trgovaca, pače se ono preporuča. Kažnjavat će se samo oni, koji zalihe ne prijave i ne drže se određenih cijena.

ZA NOVU ŽUPSKU CRKVU U PREKU gospodica Gina Fischer poklonila je 100 dinara, da počasti uspomenu pk. Matije Mašina žene Gašpara (Preko). — Odbor za gradnju nove crkve najtoplje zahvaljuje.

RASPŠTENI RADNICKI SINĐIKATI URS. Odredbom Banske Vlasti raspšteni su radnički sindikati URS-a i njihov je rad zabranjen.

NOVI PREPOZIT I DEKAN STOLNOG KAPTOLA U DUBROVNIKU. Odlukom Sv. Oca Pape prepozitom dubrovačkoga kaptola mjesto pk. don Antuna kan. Liepopilli imenovan je preč. don Ivo Božić, dosadašnji dekan kaptola, a dekanom kanonik preč. don Dušan Mićić.

DAN SLOMSEKOVE SMRTI — ŠKOLSKI PRAZNIK U SLOVENIJI. Ministar prosvjete dr Korošec odredio je, da se dan smrti slovenačkog narodnog velikana, biskupa Antuna Martina Slomšeka, 24. IX. odsad slavi kao školski praznik na svim srednjim, učiteljskim, građanskim i osnovnim školama u Sloveniji, isto tako kao 27. I. (Sv. Sava) i 4. II. (Strossmayerov dan).

SEOSKE PRODUŽNE ŠKOLE. Naredbom bana Hrvatske određeno je, da su sva djeca u selima poslje pučke škole dužna polaziti seosku narodnu školu, i to dječaci do završene 16. godine, a djevojčice do završene 15. godine, ako je prije ne svrše i u koliko nijesu prešli u koju srednju školu.

Križaričke vijesti

NOVA DRUŠTVA: U praznicima osnovano je društvo u Gudavcima u zagrebačkoj nadbiskupiji, u Čonoplji u subotičkoj nadbiskupiji te u Vrpolju (kraj Šibenika) u šibenskoj biskupiji.

POŠJETI. Preko praznika posjećen je velik broj društava. U Zagrebačkoj nadbiskupiji: Varaždin (s. Slavica Stanković), Gudavci (s. Agneza Mićan), Gušće (s. Marija Grgić), Pakrac, Daruvar, Lipik, Caglić (s. Katica Pereković), Rešetari (s. Jelka Maretić), Gunjavei (s. Ljubica Medvedović). — U Đakovačkoj biskupiji: Valpovo, Donji Miholjac (s. M. Stanković). — U subotičkoj biskupiji: Čenoplja, Šebešić, Tavankut, Palić, Bajmok, Sombor (s. Mara Čović i Krista Križanovačić). — U šibenskoj biskupiji: Primošten, Krčulji, Kruševo, Skradin (ss. Šarin Nevenka i Perketa Zorka), Tijesno i Murter (ss. Radin Anka i Šarin Ljubica), Zlarin (ss. Šarin Nevenka i Vidović Irena), Vodice (ss. Bujas Dobrila i Vukić Liljana), Murter (ss. Jadronja Janja i Perketa Zorka), Zlarin (s. Šarin Nevenka), Vrpolje (ss. Pamuković Slavka, Radin Anka i Nićin Bosiljka), Zablaće (ss. Radin Anka, Varnica Zorka, Šarin Nevenka i Vukić Liljana), Primošten, Kruševo, Krčulji, Vodice, Zlarin (s. Jurka Huljev). — U splitskoj biskupiji: Split u Hvarskoj: Vela Luka, Sumartin; u dubrovačkoj: Dubrovnik, Gruž, Mandaljena, Mokošica, Trsteno, Orašac (s. Durđica Vitković). — U sarajevskoj nadbiskupiji: Sarajevo, Zenica, Žepče, Zavidovići, Vrbici, Teslići, Dobojski, Derventa (s. Marica Stanković).

PROSLAVE. Na proslavi križarskog dana u Valpovu 10. VIII. govorila je s. M. Stanković, 25. VIII. u Voćinu s. Slavica Stanković, 1. IX. u Pakracu s. Ivanka Dokoupil, 13. IX. u Somboru s. Julka Orčić, a u Varaždinu s. Marica Stanković, 22. IX. u Čadavici s. Jurka Huljev, 29. IX. u Bješkovu s. M. Stanković.

GLAVNA SKUPSTINA VKS-A bit će u mjesecu prosincu, a prije toga duhovne vježbe za članstvo iz provincije.

MALE KRIŽARICE. Opetovano se događa, da se kod osnutka Malih Križarica i Križara osnutak djevojčica ne najavljuje VKS-u. Upozoravamo, da se sve, što se tiče djevojčica, šalje na adresu: Vodstvo Malih Križarica — Zagreb, Palmotićeva 3.

Naši dopisi

BISKUPIJA (kod Knina)

Obljetnica posvete »Naše Gospe«

U živopisnom kraju Dalmatinske Hrvatske, na tlu rezidencije biskupata Hrvatske, u lijepoj i pitomoj Biskupiji danas se uzdiže dostojan spomenik našu slavnu narodnu povijesnu, crkvu »Naše Gospe«, veliko djelo naših majstora Ivana Meštrovića i Josipa Kljakovića. Ova dvojica sinova našega naroda svojim dlijetom i kistom namreže nam djelo velikih umjetničkih vrednota, da ono bude živi tumač misli vodilja našega hrvatskog naroda kroz njegovu tisućgodišnju povijest.

15. pr. mj., na spomen obljetnice posvete ovoga lijepog narodnog i vjerskog spomenika, upriličena je lijepa proslava. Iako je vrijeme bilo ružno, ipak se velik broj hodočasnika našao na povjesnom tlu hrvatskih kraljeva i biskupa. Naročito je velik broj hodočasnika došao iz Siverića na čelu sa rudarskom glazbom. U lijepom broju sakupili su se tu i Kninjanji.

Svečanu Misu s propovijedu držao je mp. o. dr fra Petar Grabić, provincial. U prigodnoj propovijedi on je evocirao uspomenu na našu slavnu prošlost i istakao zahvalnost hrvatskoga naroda, da u obliku spomen-crkve »Naša Gospa« oda svoju privrženost koliko našoj domovini Hrvatskoj, toliko i privrženi vez rimskoj stolici. Naročito je lijepo prikazao 1300-štiju veze Hrvata s rimskim biskupom. Na kraju propovijedi poziva sve prisutne, da se svake godine, na proslavu ove spomen-crkve, u što većem broju sakupljaju na ovom svetom tlu hrvatskoga kraljevstva.

Poslije svećane Mise krenula je svečana procesija sa Svetotajstvom. Procesiju je vodio mp. o. provincial uz asistenciju velikog broja svećenika, koji su se tu našli za ovu proslavu.

Srca hodočasnika bila su vesela, jer su su osjetili dobiti duh svojih narodnih svećenika pp. oo. franjevaca.

Misu je pjevao ženski zbor crkve sv. Ante. U procesiji, koja je završila blagoslovom hrvatskog naroda i Hrvatske, rudarska je glazba svirala prigodne pjesme.

Poslije podne razvila se ugodna i lijepa narodna svečanost. Hodočasnike je zabavljala glazba sviranjem hrvatskih davorija.

Hodočasnici su se razišli na opće zadovoljstvo, noseći sobom ugodno sjećanje na ovu rijetku proslavu vjerske i narodne obnove.

Mp. o. fra Petar dr Grabić, kao glavni tumač zahvalnosti Hrvata-katolika kninske krajine, uputio je sa proslave pozdravne brzojave glavnim dobročiniteljima ove spomen-crkve: hrvatskom metropolitu dru Alojiju Stepinu, rektoru umjetničke akademije Ivanu Meštroviću i profesoru iste akademije Jozi Kljakoviću, kao i šibenskom biskupu preuzv. dru Jeronimu Milletu.

Uz zvukove »Lijepa naša« završena je ovogodišnja proslava Naše Gospe, da se dogodine još ljepše proslavi ovaj spomen dan na posvetu vidnoga spomenika hrvatske narodne svijesti i najljepšega znaka veza sa rimskom stolicom...

Ovu lijepu proslavu organizirali su kninski franjevci.

Hodočasnici

PRIMOŠTEN Blagoslov Katoličkog doma i otvor samostana.

1. VIII. 1933. započela je u Primoštenu gradnja Katoličkog doma, u kojemu bi vjersko-prosvjetna društva našla svoje prostorije, a uz to bi se u njemu našlo mjesto i za samostan časnih sestara, koje bi vodile dječje zabavište. Tu gradnju je prvi poduzeo vlč. don Srećko Pavlić, ondašnji župnik. I, eto, gradnja toga Katoličkog doma trajala je punih sedam godina. Kroz to vrijeme su se promjenili tri župnika: iza vlč. Pavlića, došao je don Petar Vlašanović, a onda današnji župnik don Ivo Grgev. Pa, ipak, napokon je Dom dovršen!

U subotu, 21. rujna, došao je k nama naš preuzv. biskup dr J. Mileta, da nam sutradan, u nedjelju, blagosloví Dom i otvorí samostan časnih sestara Klanjateljica. Predragocjene Krv, kojih je kod nas središnjica u Banjaluci. Narod ga je dočekao u velikom broju pred parobrodom, gdje ga je pozdravio mali Ante Huljev, a časnu majku Provincijalku s. Aleksandru Krilić pozdravila je jedna djevojčica.

Kako je 22. rujna bio lijepi, sunčani dan, to su naši stanari, iz svih zaselaka Župe Primošten, došli u većim grupama u selo, da prisustvuju toj lijepoj svečanosti.

Ujutro su se redale tihe sv. Mise, jer su na svečanost došli: zlarinski župnik preč. don Srećko Pavlić, vodički župnik i domorodac don Mate Luketa, tajnik preuzv. biskupa don Ivo Bujas i dominikanac domorodac O. Andelik Huljev. — U 10 s. započela je svečana župskva sv. Misa, uz asistencu preuzv. biskupa. Za vrijeme sv. Mise, poslije Evangelja, Preuzvišeni je upravio svojim stadiu nekoliko dirljivih riječi o velikoj blagodati, koju će osjetiti dolaskom časnih sestara, te o postanku i razvoju reda časnih SS. Klanj. Predrag. Krv, a sve to zgodno ispreplevši s Evangeljem dotičnoga dana.

Po sv. Misi Preuzvišeni je intonirao zaviz Duha Svetoga, a onda se u procesiji poslo do Katoličkoga doma, koji je najprije bio blagoslovjen izvana, a onda iznutra. Ispred Doma je ponovno progovorio preuzv. biskup, a zatim župnik, časna Majka Provincijalka i časna predstojnica skradinskog samostana, koji su svi od srca zahvaljivali Bogu, da je, napokon, došao do ove svečanosti; a i svima onima, koji su novcem ili svojim radom gradili naš Dom, a to su, u prvom

redu: Pavle Huljev, koji je darovao zemljište, na kojem se Dom sagradio; Križari i Križarice, koji su davali besplatne nadnice; Mladin Bolanča kao predsjednik odbora za gradnju Doma; Jerko i Rube Huljev, Špiru Furčić i File ud. Bonjolo, koji su najviše doprinjeli u novcu, te mnogi drugi, koje sve ne možemo poimence spominjati, jer bi to išlo na dugo.

U Domu je bio priređen i objed za uvanike. Kod objeda se opet govorilo i nadavljalo, pa je tako, zaista, čitava svečanost prošla u najboljem raspoloženju, koje je završilo skupnim fotografiranjem ispred Doma.

Primoštenici su sretni i veseli, da sada u njihovoj sredini žive časne sestre, koje će htjeti i znati uzgajati onu najmanju djecu, a onda naše djevojke i naše majke. Neka, zato, bude sve sretno i od Boga blagoslovjeno!

PAG

Križarski dan je bio proslavljen u Pagu u nedjelju, 22. IX. Ujutro su Križari i Križarice prisustvovali zajedničkoj sv. Misiji u crkvi sv. Margarite i pristupili u stolnu Gospodinu. Duhovnik preč. don J. Felicinović protumačio je narodu s oltara, kako je križarstvo ona idealna euharistična omladina, koja hoće da obnovi najprije sebe, pa župe i cijeli narod u Kristu. Uvečer je bila svečana akademija u dvorani »Mahnić«. Proslavu o Križarstvu održao je dak Mate Porta, U njemu je lijepo prikazao povijest te organizacije elitne omladine kroz njenih deset godina opstanka i rada. Dak Ante Crnjenko je otpjevao je kao sopran svojim melodičnim glasom uz pratnju harmonike »Zbogom more«. U predstavi »Silom liječnik« od Moliera istakao se dak Joso Karačanić, koji je odigrao ulogu liječnika i Petar Jović. Zatim je zbor Križara otpjevao narodnu pjesmu »Razgrana se«. S harmonikom je svirao dak Vidolin Boris.

50 godišnjicu prve sv. Mise je tih u krugu svojih najbližih proslavio začni kanonik preč. don Joso Crnjenko u crkvi sv. Margarite 21. IX. Svečaru i mi čestitamo.

C. Majka Antonija Mikulić 28. IX. proslavila je u samostanu sv. Margarite u Pagu 25-godišnjicu, da je opatica čč. MM. Benediktinki u Pagu. Čestitamo!

Jofe

MURTER

Težak rastanak s našim župnikom

U nedjelju 22. IX. oprostio se od nas petgodisnji naš župnik vlč. don Rafo Benamati davši blagoslov svima svojim župljanima preko svečane sv. Mise. 26. IX. potpuno je ostavio našu župu, da preuzeće novu dužnost duhovnika u Biskupskom sjemeništu u Šibeniku. Tužan je to za nas bio dan, a još teži rastanak. Malo vremena bio je kod nas, ali dugi četiri vremena se promjenili našeg župnika vlč. don Rafe, koji je bio bolesnicima utjeha, siromasima otac, neukima učitelj, starcima veselje, mladima nuda, svima sve.

Tačno u 1 sat poslije podne uputila se tužna povorka iz župске crkve do obale, gdje je dočekala svoga župnika mnogo brojna masa svijeta. Skoro cijelo selo slijelo se na obalu, da još jednom vidi svoga obljubljenog župnika i da mu reče zadnji Zbogom. Plaća i mahanju rubaca nije bilo ni kraja ni konca. Svatko je plakao i ječao, doklegod se motor sakrio za rat gradi.

Dobri naš don Rafo, neka Ti Bog naplati sav trud, što si ga kroz 5 godina ulazio u Murteru, a na novom položaju neka Ti dade snage, da u novoj službi budeš imao što obiljniji uspjeh u odgajanju i posvećivanju srdaca mlađih levita, koji su Ti povjereni! Dok za tobom tugujemo i žalimo, dotle se veselimo i radujemo Tvom naslijedniku u upravi naše župe, vlč. don Lovri Kramaru. Neka mu Bog udijeli sve potrebito na korist njega i duša mu povjerenih!

U to ime: Bog živi!

Murterin

Križarske vijesti

NOVI ZBOR MALIH KRIŽARA o-snovan je u mjestu Brodanci (okružje Dakovo).

ODRŽANE PRIREDBE. 29. IX. održana je veća križarska smotra ta čitavu okolicu u Bješkovu, gdje je kao delegat VKB-a bio br. Felix Niedzielski.

SKUPSTINA VELIKOG KRIŽARSKOG BRATSTVA. U nedjelju 6. X. drži se u Zagrebu skupština VKB-a u 9 s. prije podne u prostorijama VKB-a.

SKUPSTINA KRIŽARSKOG OKRUŽJA. 14. IX. održana je u Somboru skupština Križarskog Okružja iz Subotice. Na skupštini su sudjelovali delegati svih društava na području čitavog Okružja.

POSJETI. 27. IX. posjećeno je Križarsko Bratstvo i Dačko Križarsko Bratstvo u Šibeniku po delegatu VKB-a br. Lavu Znidariću, zatim Zbor Malih Križara u Brdovcu po br. T. Cerovcu.

SKUPSTINA KRAJEVNOG ODBORA. U nedjelju 29. IX. održana je skupština Krajevnog odbora u Bješkovu, na kojoj je prisustvovao delegat VKB-a br. Felix Niedzielski.

Razne vijesti

TRI VRSTE NJEMAČKIH BOMBA. Nijemci neprestano s velikim brojem bombardera posjećuju London i uništavaju taj najveći evropski grad. Njemački bombarderi razaraju krasne zgrade toga velegrada. U zraku se lome zvukovi bombe. A tri su vrste tih bomba: Prve zvijede i kušaju na taj način uništiti živce stanovnika. Drugе nose strašna eksplozivna sredstva i ruže zgrade. To su zračni torpedi, koji obaraju zidove i naprave iz armiranog betona. Treća vrsta bombe su tako zvane »Molotovlje košare«. To su tovari upaljivih bomba, koje su u određenom času eksplodiraju uz strahovito djelovanje.

OGROMNI TERET. Za pokriće troškova oko uzdržavanja njemačkih četa u zaposnjutom francuskom području njemačka vlada tereti Francusku za 20 milijuna franka dnevno počet od 25. VI. t. g. Za ove troškove je francuska banka stavila državi na raspolaženje 50 milijarda franka.

ODRŽANE PRIREDBE. Održana je križarska smotra u Varaždinu 15. IX., gdje je kao izaslanik VKB-a bio br. prof. Mirko Cerovac. — 15. IX. održana je i velika križarska smotra u Somboru za čitavu Bačku.

Život Šibenika

GOSPA OD RAZARIJA u crkvi sv. Dominika slavi se u nedjelju 6. t. m. Ujutro u 5 s. bit će pjevane lekcije, u 6 s. pjevana sv. Misa, u 7 i 8 s. tihia sv. Misa, u 10 s. svečana sv. Misa. U 11.30 s. Ruzarij u goru, u 12 s. mol